

Niskonakładowe rolnictwo i regiony

Integracja wiedzy dla usprawnienia rolnictwa
bazującego na usługach ekosystemowych

Roczny biuletyn LIFT nr 4

marzec 2022 r.

OSIĄGNIĘCIA PROJEKTU

Cel: rozpoznanie i wyjaśnienie, w jaki sposób czynniki społeczno-ekonomiczne i polityczne wpływają na rozwój rolnictwa proekologicznego i ocena jego wydajności i trwałości w różnych systemach produkcji rolnej. Badania skupiają się na różnych poziomach - od pojedynczych gospodarstw rolnych do regionów.

Konsorcjum badawcze: 17 partnerów z 12 krajów europejskich.

Czas trwania: 48 miesięcy, od 1 maja 2018 r. do 30 kwietnia 2022 r.

Ostatni rok realizacji projektu LIFT (maj 2021 - kwiecień 2022) zaowocował licznymi wynikami naukowymi i praktycznymi, udostępnionymi interesariuszom oraz opinii publicznej. W niniejszym biuletynie przedstawiono przegląd kluczowych rezultatów projektu, natomiast pełne wyniki można pobrać za pośrednictwem podanych linków lub uzyskać do nich dostęp na [stronie internetowej projektu LIFT](#).

Pomimo sytuacji pandemicznej założone cele projektu zostały osiągnięte. Umożliwiają one lepsze zrozumienie czynników wpływających na wdrażanie rolnictwa proekologicznego w Europie. W niniejszym biuletynie przedstawiono opublikowane wyniki projektu dotyczące **typologii proekologicznych gospodarstw rolnych, czynników wpływających na wdrażanie podejść proekologicznych (str. 2), techniczno-ekonomicznej, społeczno-gospodarczej i środowiskowej wydajności badanych gospodarstw (str. 3), wpływu rolnictwa proekologicznego na zatrudnienie (str. 4).** Opracowane zostały **regionalne wzorce wdrażania praktyk rolnictwa proekologicznego (str. 4)** wraz z określeniem skutków dla gospodarki i środowiska (str. 5). Raporty zawierają też ocenę wpływu **uwarunkowań politycznych (str. 5)** niezbędnych do intensyfikacji wdrażania podejść proekologicznych zarówno na poziomie pojedynczych gospodarstw, jak i prowadzących działalność grupową. Scharakteryzowano też podejmowane w badanych regionach działania innowacyjne **mających na celu zachęcenie do stosowania praktyk proekologicznych** oraz poprawę wyników i zrównoważoność rolnictwa proekologicznego (str. 6).

W biuletynie zostały zaprezentowane opracowane w ramach LIFT: **narzędzie typologii LIFT, narzędzie ekologizacji LIFT** oraz platformę edukacyjną **LIFT MOOC (str. 8)**, a także informatory ekologiczne (**LIFT EcoFactsheets**) przedstawiające kluczowe informacje o rolnictwie proekologicznym w wybranych regionach (str. 9).

Oprócz wyników projektu przedstawionych w niniejszym biuletynie, do 30 kwietnia 2022 r. na stronie internetowej LIFT zostaną udostępnione cztery kolejne raporty: 1) **Zrównoważenie rozwoju** rolnictwa proekologicznego na poziomie gospodarstwa; 2) **Zrównoważony rozwój** rolnictwa proekologicznego na poziomie terytorialnym; 3) **Powiązania pomiędzy zrównoważonym rozwojem** rolnictwa proekologicznego na poziomie gospodarstwa, grup gospodarstw i na szczeblu terytorialnym; oraz 4) **Jak poprawić wdrażanie, wydajność i zrównoważoność rolnictwa proekologicznego.** Zostanie również opublikowany **Informator polityczny** (ang. *Policy brief*) zawierający rekomendacje dla wsparcia wdrażania podejść ekologicznych w rolnictwie europejskim.

Projekt uzyskał dofinansowanie z programu badań i innowacji Unii Europejskiej „Horyzont 2020” w ramach umowy o dotację nr 770747

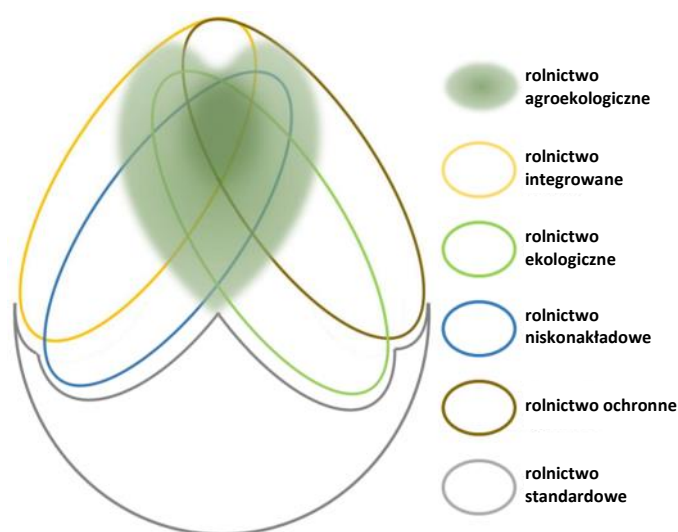
Raport D1.4. Opracowana, przetestowana oraz zweryfikowana typologia gospodarstw rolnych LIFT oraz zalecenia dotyczące potrzebnych danych.

Typologia ta została zdefiniowana jako połączenie dwóch głównych elementów: typu gospodarstwa i stosowanych praktyk rolniczych. Typ charakteryzuje gospodarstwo pod względem rodzaju produkcji i specjalizacji zgodnie z terminologią stosowaną przez Eurostat. Natomiast element stosowanych praktyk pozwala ocenić poziom aktywności proekologicznej gospodarstw z perspektywy szerokiego spektrum praktyk proekologicznych.

Opracowany system został przygotowany na podstawie analiz statystycznych, których głównym celem było zbadanie czynników decydujących o stosowaniu w gospodarstwach rolnych proekologicznych praktyk, z uwzględnieniem efektywności środowiskowej oraz aspektów społeczno-ekonomicznych.

Określono podejścia do rolnictwa, biorąc pod uwagę cztery główne wymiary proekologiczne:

i) utrzymanie gruntów rolnych w dobrej kulturze rolnej, ii) intensywność nakładów; iii) integracja wewnętrzna i cykliczność; iv) infrastruktura ekologiczna. Na tej podstawie zdefiniowano sześć głównych podejść do rolnictwa: 1) rolnictwo standardowe (*Standard farming*); 2) rolnictwo ochronne (*Conservation agriculture*); 3) rolnictwo niskonakładowe (*Low-input farming*); 4) rolnictwo ekologiczne (*Organic farming*); 5) rolnictwo integrowane/o obiegu zamkniętym (*Integrated/Circular farming*) 6) rolnictwo agroekologiczne (*Agroecological farming*). Rolnictwo standardowe wyklucza się wzajemnie z pozostałymi pięcioma podejściami do rolnictwa, natomiast te ostatnie nie wykluczają się wzajemnie.

Schematyczne przedstawienie typologii gospodarstw LIFT w zależności od stosowania praktyk rolniczych
Autorzy: Rega i in., 2021, LIFT D1.4

Raport D2.3. Czynniki sprzyjające stosowaniu podejść proekologicznych.

W raporcie przedstawiono wyniki badań dotyczących stosowania podejść proekologicznych w całym łańcuchu wartości (*value chain*).

Wykorzystano dane (pierwotne i wtórne) zebrane przy użyciu szeregu metod, opartych na koncepcjach opracowanych w ramach projektu LIFT i dostępnych opracowaniach innych projektów. Na tej podstawie dokonano przeglądu czynników wpływających na rolnictwo, łańcuchy dostaw i konsumpcję, które mogą ograniczać lub umożliwiać stosowanie podejść ekologicznych. W badaniach tych uwzględniono zarówno czynniki zewnętrzne, jak i wewnętrzne.

Podsumowując, stwierdzono dużą rozbieżność zarówno w praktyce, jak i w postawach wobec produkcji oraz stosowania podejść proekologicznych. Przedstawione badania ilustrują, w jaki sposób te podejścia i postrzeganie są uwarunkowane zarówno osobistymi, nieformalnymi, jak i formalnymi wpływami instytucjonalnymi, takimi jak wsparcie ze strony lokalnych warunków rynkowych lub dzielenie się wiedzą. Prowadzi to do zrozumienia zależności pomiędzy celami ekonomicznymi i nieekonomicznymi, które są kluczowe dla ostatecznego podjęcia decyzji o stosowaniu podejść proekologicznych. W celu wyeliminowania konfliktów między czynnikami wewnętrznymi i zewnętrznymi rozważano stosowanie oznakowania żywności, wsparcie dla systemu zachęt społecznych oraz mechanizmy wspierające współpracę między rolnikami.

Raport D3.1. Rezultaty techniczno-ekonomiczne w zależności od stopnia stosowania praktyk proekologicznych.

Ogólnym celem analizy była ocena i porównanie techniczno-ekonomicznych wyników gospodarstw rolnych w Unii Europejskiej (UE) w zależności od stopnia intensywności stosowania podejść proekologicznych w gospodarstwie oraz analiza czynników wpływających na te wyniki. Rezultat składa się z kilku prac naukowych, koncentrujących się na różnych studiach przypadków, z zastosowaniem szerokiego wachlarza metod, które najogólniej można podzielić na empiryczne podejścia ekonometryczne i modele bioekonomiczne.

Zbadano podejścia różnicujące gospodarstwa w zależności od stopnia przyjętego założenia proekologicznego, w tym typologię gospodarstw rolnych LIFT. Wyniki pokazują dużą różnorodność gospodarstw, warunków biofizycznych, społeczno-ekonomicznych i politycznych występujących w UE. Wnioski z porównania techniczno-ekonomicznych wyników gospodarstw, odniesione do czynników wpływających na te gospodarstwa, są wysoce niejednorodne.

Raport D3.2. Rezultaty społeczne rolników w zależności od stopnia stosowania praktyk proekologicznych.

Wyniki analiz społecznych są tym elementem zrównoważonego rozwoju, który jest najczęściej pomijany w porównaniu z oceną wydajności środowiskowej i ekonomicznej systemów rolniczych. Warunki pracy rolników są rzadko badane. Aby zrozumieć warunki pracy rolników i dokonać ich oceny, konieczne jest opracowanie podejścia wielowymiarowego, obejmującego nie tylko wielkości wymierne (np. długość dni roboczych), ale także czynniki, które mogą wyjaśnić, jak warunki pracy są odczuwane przez pracowników (np. poprzez zrozumienie czynników leżących u podstaw warunków pracy rolników).

Czynniki te obejmują strukturę zasobów pracy, region, ale także stopień stosowania praktyk proekologicznych. Zadanie to stanowi wkład w wiedzę a jego główne cele to: i) opisanie warunków pracy rolników i pracowników gospodarstw w różnych systemach rolniczych charakteryzujących się różnym stopniem wykorzystania praktyk proekologicznych; oraz ii) określenie czynników wyjaśniających te warunki pracy (stopień stosowania praktyk proekologicznych, roboczej struktury zasobów pracy, kraj).

Raport D3.3. Wydajność środowiskowa w zależności od stopnia stosowania praktyk proekologicznych.

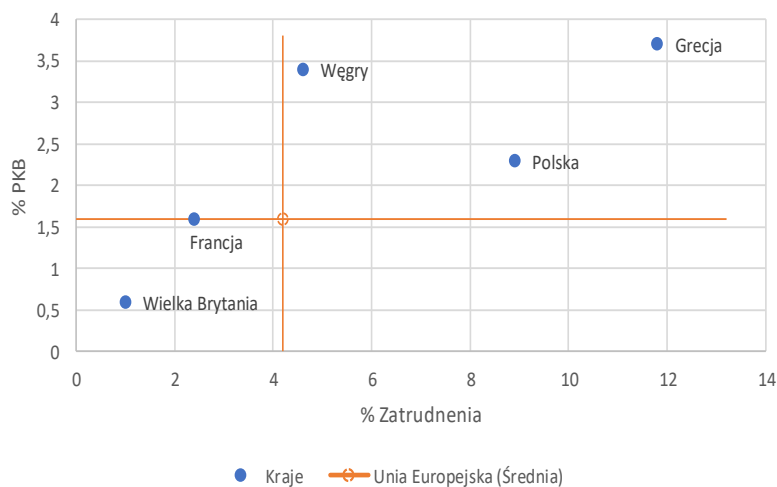
W raporcie przedstawiono wyniki serii analiz przeprowadzonych w celu oceny wydajności środowiskowej (ekologicznych) praktyk zarządzania gospodarstwem rolnym. Dane wtórne zostały zebrane przy zastosowaniu różnych podejść w celu wielowymiarowej oceny wydajności środowiskowej, od opisu jakościowego, poprzez ocenę ilościową, do analizy empirycznej. Analiza jest bazowana na podejściu w kształcie piramidy, gdzie na początku prezentowane są zagadnienia najszerszego charakteru, z kolejnym wzrostem poziomu uszczegółowienia i kompleksowości.

Przed przeprowadzeniem tych analiz dokonano szybkiej oceny danych (ang. *Rapid Evidence Assessment - REA*). Materiał badawczy zebrany w ramach REA został zestawiony w bazie danych i stanowił podstawę do późniejszej jakościowej i ilościowej oceny wydajności środowiskowej praktyk stosowanych w zarządzaniu gospodarstwem. W pracy dokonano kompleksowego przeglądu wpływu różnych praktyk zarządzania gospodarstwem na dostarczanie szeregu usług ekosystemowych. Zastosowane metodologie badawcze różniły się względem zjawisk i możliwymi do osiągnięcia rezultatami. Jednocześnie konkluzją jest to, że im bardziej kompleksowa metodologia badawcza, tym mniejsza liczba i różnorodność rozpatrywanych praktyk zarządzania i ekosystemowych w danej analizie.

W opracowaniu zbadano wpływ rolnictwa proekologicznego na zatrudnienie, analizując zarówno różnice w intensywności wykorzystania zasobów pracy, jak i wynagradzania za umiejętności. W analizach uwzględniono różnice pomiędzy gospodarstwami od najbardziej konwencjonalnych systemów rolniczych do najbardziej ekologicznych, mierzone intensywnością wykorzystania zewnętrznych środków produkcji i pracy, otrzymywaniem płatności rolno-środowiskowych (ang. *AEP – agri-environmental payments*), poziomem kapitału oraz zaangażowaniem w produkcję przyjazną dla środowiska.

Wpływ na udział pracy w produkcji pokazuje spójny obraz we wszystkich analizowanych krajach członkowskich UE. Niska intensywność wykorzystania zewnętrznych środków produkcji i kapitału (która może być wykorzystana jako wskaźnik zastępczy dla gospodarstw stosujących podejścia proekologiczne) zwiększa natężenie wykorzystania zasobów pracy. W miarę jak gospodarstwa rolne zmniejszają wykorzystywanie zakupionych środków produkcji, spada intensywność pracy ogółem (lub udział pracy w produkcji), co wynika przede wszystkim z mniejszego wykorzystania zasobów pracy rodziny. Jednak po przekroczeniu pewnego progu intensywności nakładów i kapitału następuje przejście do efektu substytucji.

Z tego względu rolnictwo konwencjonalne, czyli niezdefiniowane tutaj jako proekologiczne lub inny określony system rolniczy, charakteryzujący się intensywnym wykorzystaniem środków zakupionych z zewnątrz i wysoko skapitalizowanymi gospodarstwami, przejawia się spadkiem pracochłonności wraz ze wzrostem intensywności zakupionych środków.

Udział rolnictwa w zatrudnieniu i PKB w wybranych państwach członkowskich UE

Autorzy: Davidova i in., 2021, LIFT D3.4

Raport D4.1. Zróżnicowania przestrzenne we wzorcach wdrażania rolnictwa proekologicznego na poziomie lokalnym i regionalnym.

W raporcie skoncentrowano się na wynikach pierwszej metaanalizy przestrzennego rozmieszczenia rolnictwa przyjaznego środowisku (*EFA - Ecological Focus Area*), obejmującego systemy (np. produkcji zintegrowanej), zestawy praktyk (np. środki kontroli ekologicznej) oraz pojedyncze praktyki (np. praktyki utrzymania gleb w dobrej kulturze rolnej).

Badanie miało trzy cele. Po pierwsze, dokonano przeglądu informacji na temat przestrzennego zgrupowania praktyk i systemów obszarów proekologicznych (*EFA*). Po drugie, przeprowadzono analizę jakościową zmiennych, które mają wpływ na badane obszary. Po trzecie, przeprowadzono analizę jakościową zmiennych, które wywierają efekt rozlania (ang. *spillover*), tj. cech rolników lub jednostek administracyjnych, które mogą wpływać na otoczenie i siebie nawzajem.

Stwierdzono, że występujące w literaturze uprzedzenia geograficzne i dotyczące systemów gospodarowania utrudniają zrozumienie problemu w skali globalnej i regionalnej. Skupiska przestrzenne stanowią istotną cechę systemów i praktyk *EFA*, choć nie są tak uniwersalne, jak się powszechnie przedstawia, a ich występowanie jest uzależnione od upraw, systemu i kontekstu geograficznego.

Raport D4.2. Skutki społeczno-gospodarcze rolnictwa proekologicznego na poziomie regionalnym.

W ramach raportu zbadano społeczno-ekonomiczne skutki rolnictwa proekologicznego poprzez zastosowanie dwóch metod partycypacyjnych (metody Delphi i metody Q) na poziomie obszaru objętego badaniem. Skupiono się na tym, w jaki sposób zasoby ludzkie oraz inne zasoby produkcyjne są wykorzystywane w rolnictwie przyjaznym środowisku. Badania w szczególności koncentrowały się na aspektach, które mogą wpływać na zatrudnienie oraz na dobrobyt i aktywność społeczności lokalnych i niektórych przedsiębiorstw wiejskich.

Dwie różne metody pozwoliły na zbadanie złożonych kwestii jakościowych w celu przewidzenia społeczno-ekonomicznych skutków przyjęcia praktyk proekologicznych w ciągu najbliższych 10 lat. Podejścia oddały złożoność wdrażania podejść proekologicznych w różnych regionach oraz wynikające z tego efekty społeczno-ekonomiczne. W zależności od warunków lokalnych, geografii, typu gospodarstwa i polityki krajowej, praktyki proekologiczne różnią się w każdym z obszarów. Prowadzi to do zróżnicowania wzorca i tempa przyjmowania praktyk. W zależności od stopnia przyjęcia praktyk ekologicznych, efekty społeczno-gospodarcze są silniejsze na obszarach o wyższym i bardziej zagęszczonym stopniu intensywności wdrażania tych praktyk.

Raport D4.3. Wpływ rolnictwa proekologicznego na środowisko na poziomie regionalnym.

Raport zawiera spostrzeżenia na temat wpływu na środowisko proekologicznych praktyk zarządzania gospodarstwem rolnym, z wykorzystaniem koncepcji usług ekosystemowych. W opracowaniu przedstawiono ramy wskaźnikowe, które wykorzystują z jednej strony dane pochodzące z przeglądu literatury, określające ilościowo potencjalną podaż 17 usług ekosystemowych, a z drugiej strony — wagi usług ekosystemowych ustalone przez lokalnych interesariuszy (odzwierciedlające względny popyt na usługi ekosystemowe) w celu uzyskania ogólnego wskaźnika rolno-środowiskowego (ang. *AEI - agri-environmental indicator*) dla danej proekologicznej praktyki zarządzania gospodarstwem. W pracy przedstawiono wyniki eksperymentu swobodnego wyboru (ang. *DCE - Discrete Choice Experiment*), w którym określono preferencje dotyczące wartości estetycznej włączenia proekologicznych praktyk zarządzania gospodarstwem do krajobrazu rolniczego we Flandrii (Belgia), Anglii (Wielka Brytania) i na Węgrzech. Wyniki pokazują, że uwzględnienie lokalnego kontekstu i popytu jest ważne przy ocenie za pomocą wskaźnika rolno-środowiskowego praktyk zarządzania gospodarstwem opartych na usługach ekosystemowych.

Raport D6.2. Wpływ polityki na wdrażanie podejść proekologicznych oraz na wydajność i zrównoważony rozwój rolnictwa proekologicznego (na poziomie gospodarstwa, grupy gospodarstw i terytorialnym).

W dokumencie przedstawiono wyniki badań nad wpływem polityki na wdrażanie podejść proekologicznych oraz wydajność i zrównoważony rozwój rolnictwa proekologicznego. Aby osiągnąć ten cel, w przedstawionych badaniach zastosowano różne podejścia, m.in. analizy ekonometryczne, analiza z wykorzystaniem regionalnego modelu równowagi ogólnej (ang. *CGE - computable general equilibrium*).

Wyniki ukazują pewne wady obecnie wdrażanych programów. Na przykład, bieżące dopłaty w ramach Wspólnej Polityki Rolnej (WPR) otrzymywane przez rolników zmniejszają efektywność techniczną gospodarstw ekstensywnych. Sugeruje to, że obecny rodzaj dopłat może nie być odpowiednim dla technologii ekstensywnych, lub że obecnie wdrażane programy rolno-środowiskowe mogą potencjalnie wywoływać dodatkowe nieoczekiwane efekty w zależności od technicznej efektywności gospodarstw. W kwestii zaleceń dla przyszłej polityki zasugerowano podjęcie bardziej ambitnych działań w celu wypełnienia zobowiązań wynikających z dyrektywy azotanowej i dyrektywy wodnej, poprzez bezpośrednie ukierunkowanie na produkcję zwierzęcą i ułatwienie przetwarzania roślin strączkowych na poziomie gospodarstwa.

Raport D6.3. Innowacyjne środki publiczne i prywatne zachęcające do wdrażania praktyk proekologicznych oraz zwiększające wydajność i zrównoważony rozwój rolnictwa proekologicznego.

Opracowany dokument zawiera wyniki badań nad innowacyjnymi działaniami (jak na poziomie polityki, tak i na poziomie rozwiązań prywatnych) zachęcającymi do stosowania praktyk proekologicznych oraz poprawiającymi wydajność gospodarstw. Badany był również zrównoważony charakter rolnictwa proekologicznego (pod względem dostarczania dóbr publicznych i usług ekosystemowych). Prace opierały się na analizie źródeł wtórnych, modelowaniu, podejściach eksperymentalnych i konsultacjach z lokalnymi interesariuszami w zakresie najlepszych praktyk w projektowaniu instrumentów polityki i rozwiązań prywatnych, które powinny być dostosowane do kontekstu lokalnego.

W raporcie przedstawiono spostrzeżenia na temat wpływu na intensywność stosowania podejść proekologicznych takich czynników jak działania rolnośrodowiskowe (ang. *AEM - agri-environment measures*), płatności za usługi ekosystemowe (ang. *PES - payment for ecosystem services*), planowane ekoschematy, czy też podwyżki cen wymuszone przez konsumentów. Obecnie ekoschematy są postrzegane jako przydatne do utrzymania praktyk agroekologicznych, działania rolnośrodowiskowe (*AEM*) dla przejścia z jednego systemu na drugi, a płatności za usługi ekosystemowe (*PES*) do wypełnienia luk w obecnym krajobrazie politycznym. W następnym okresie opracowywania WPR bardzo ważne będzie to, w jaki sposób ekoschematy będą faktycznie wprowadzane w kontekście subsydiarności oraz ich interakcji z działaniami rolnośrodowiskowymi. Jeśli chodzi o podejście kolektywne, wyniki pokazują, że zasady minimalnego uczestnictwa mogą potencjalnie zwiększyć efekt ekologiczny działań rolnośrodowiskowych oraz, że istnieje zapotrzebowanie wśród rolników na pokonanie potencjalnych uprzedzeń poprzez współpracę z innymi rolnikami.

WSPÓŁPRACA Z INNYMI PROJEKTAMI

Projekt LIFT nawiązał współpracę z projektami badawczymi o zbliżonej problematyce - dzieląc się wynikami, poszukując synergii oraz wspólnie docierając do szerszego grona interesariuszy. W ramach LIFT aktywnie współpracujemy z zespołami realizującymi następujące projekty badawcze: [UNISECO](#), [LANDSUPPORT](#), [SURE-Farm](#), [MIXED](#), [TRUE](#), [Strength2Food](#), [BovINE](#), [CONSOLE](#), [BATModel](#), [ReMIX](#).

[Agricore](#) (ang. *Agent-based support tool for the development of agriculture policies*), z którym IRWiR PAN podpisał list intencyjny mający na celu wymianę osiągniętych wyników oraz kontynuację współpracy po zakończeniu projektów.

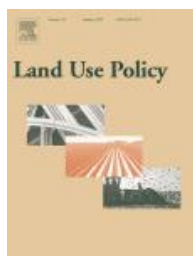
Synergia z projektem [SmartAgriHubs](#) (ang. *Connecting the dots to unleash the innovation potential for digital transformation of the European agri-food sector*) zaowocowała artykułem w najnowszym biuletynie SmartAgriHubs, dostępnym pod poniższym adresem https://smartagrihubs.h5mag.com/changing_landscape_european_policy/synergising.

Projekt [TRADE4SD](#) (ang. *Fostering the positive linkages between trade and sustainable development*) jest jednym z najnowszych projektów, który rozpoczął badania i współpracę z LIFT. Wzajemnie powiązane cele obydwu projektów tworzą obiecujące perspektywy współpracy.

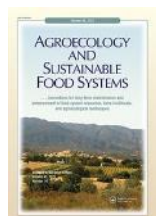
W 2021 r. w ramach projektu LIFT opublikowano następujące artykuły naukowe:

Hervé Dakpo K., Latruffe L., Desjeux Y., Jeanneaux P. (2021). **Modeling heterogeneous technologies in the presence of sample selection: The case of dairy farms and the adoption of agri-environmental schemes in France** (*Modelowanie heterogenicznych technologii w obecności doboru próby: Przypadek gospodarstw mlecznych i adopcji programów rolnośrodowiskowych we Francji*). *Agricultural Economics*, <https://doi.org/10.1111/agec.12683>.

Barnes A.P., McMillan J., Sutherland L.A., Hopkins J., Thomson S.G. (2021). **Farmer intentional pathways for net zero carbon: Exploring the lock-in effects of forestry and renewables** (*Świadome wybory dokonywane przez rolników na rzecz zerowej emisji dwutlenku węgla netto: badanie efektów „uzależnienia” leśnictwa i odnawialnych źródeł energii*). *Land Use Policy Journal*, 112, 105861, <https://doi.org/10.1016/j.landusepol.2021.105861>.

Leduc G., Manevska-Tasevska G., Hansson H., Arndt M., Bakucs Z., Böhm M., Chitea M., Florian V., Luca L., Martikainen A., Vu Pham H., Rusu M. (2021). **How are ecological approaches justified in European rural development policy? Evidence from a content analysis of CAP and rural development discourses** (*W jaki sposób podejścia ekologiczne są uzasadnione w europejskiej polityce rozwoju obszarów wiejskich? Dowody z analizy dyskursów dotyczących WPR i rozwoju obszarów wiejskich*). *Journal of Rural Studies*, 86, 611-622, <https://doi.org/10.1016/j.jrurstud.2021.06.009>.

Duval J.E., Blanchonnet A., Hostiou N. (2021). **How agroecological farming practices reshape cattle farmers' working conditions** (*Jak rolnicze praktyki agroekologiczne zmieniają warunki pracy hodowców bydła*). *Agroecology and Sustainable Food Systems*, 45(10), 1480-1499, <https://doi.org/10.1080/21683565.2021.1957062>.

Duval J., Cournut S., Hostiou N. (2021). **Przegląd i ocena. Livestock farmers' working conditions in agroecological farming systems. A review** (*Warunki pracy hodowców zwierząt gospodarskich w systemach agroekologicznych*). *Agronomy of Sustainable Development*, 41(22), <https://doi.org/10.1007/s13593-021-00679-y>.

Bareille F., Zavalloni M., Raggi M., Viaggi D. (2021). **Cooperative Management of Ecosystem Services: Coalition Formation, Landscape Structure and Policies** (*Kooperacyjne zarządzanie usługami ekosystemowymi: tworzenie koalicji, struktura krajobrazu oraz polityki*). *Environmental and Resource Economics*, 79, 323-356, <https://doi.org/10.1007/s10640-021-00563-z>.

Barnes A., Thompson B., Toma L. (2022). **Finding the ecological farmer: A farmer typology to understand ecological practice adoption within Europe** (*W poszukiwaniu rolnika proekologicznego: Typologia rolników w celu zrozumienia adopcji praktyk proekologicznych w Europie*). *Current Research in Environmental Sustainability*, 4, 100125, <https://doi.org/10.1016/j.crsust.2022.100125>.

W projekcie opracowano praktyczne instrumenty dotyczące rolnictwa proekologicznego. Kluczowe z nich to **narzędzie do typologii LIFT**, **narzędzie ekologizacji LIFT** oraz **platforma edukacyjna LIFT MOOC**.

LIFT TYPOLOGY TOOL - NARZĘDZIE DO TYPOLOGII LIFT

W oparciu o dane wprowadzone przez użytkownika, pozwala ono przypisać gospodarstwo do jednego z typów proekologicznych zidentyfikowanych w typologii gospodarstw LIFT. Pozwala również na zbadanie wpływu zmiany danych wejściowych.

Ponadto narzędzie umożliwia porównanie wyników obejmujących wymiar ekonomiczny, społeczny, środowiskowy oraz dotyczących aspektów zatrudnienia gospodarstw należących do różnych typów proekologicznych.

Narzędzie dostępne jest pod poniższym linkiem:

<https://agroecology.app.inrae.fr>.

Autorzy: Billaudet i in., 2021, LIFT D1.5

LIFT Adoption Tool - Narzędzie ekologizacji LIFT

Narzędzie ekologizacji LIFT służy do określania kategorii proekologicznej gospodarstwa. Narzędzie pozwala przewidzieć prawdopodobny poziom wdrażania praktyk proekologicznych w oparciu o wprowadzone przez użytkownika informacje. Narzędzie składa się z trzech kluczowych sekcji: poznaj, interpretuj oraz prognozuj.

POZNAJ - pozwala przejrzeć dane zebrane w ramach projektu LIFT. Można w niej przygotować wykresy na podstawie oddzielnych zmiennych lub poznać zależności między wprowadzonymi zmiennymi a możliwością wdrożenia proekologicznych praktyk rolniczych.

INTERPRETUJ - pozwala na interpretację rezultatów Narzędzia ekologizacji LIFT. W tym miejscu można sprawdzić w jakim stopniu wdrożenie praktyk proekologicznych zależy od różnych zmiennych.

PROGNOZUJ - pozwala na prognozę kategorii proekologicznej, do której może należeć gospodarstwo rolne. Wprowadzone dane mogą być o prawdziwym lub hipotetycznym gospodarstwie rolnym/rolniku. Narzędzie pozwoli przewidzieć stopień wdrożenia proekologicznych praktyk rolniczych w zależności od odpowiedzi na temat poszczególnych wykorzystywanych praktyk.

Narzędzie dostępne jest pod poniższym linkiem: https://sruc-lift.shinyapps.io/adoption_tool_pl.

Autorzy: Thompson i in., 2021, LIFT D2.5

PLATFORMA EDUKACYJNA LIFT MOOC

Platforma edukacyjna LIFT MOOC (ang. *LIFT Massive Online Open Course*) umożliwia poznanie proekologicznych podejść do rolnictwa oraz wymianę opinii pomiędzy użytkownikami platformy. Kurs składa się z ośmiu modułów o różnej tematyce przygotowanych przez specjalistów LIFT oraz forum dla interesariuszy. W celu uzyskania dostępu niezbędna jest rejestracja.

Platforma dostępna jest pod poniższym linkiem: <https://lms.agreenium.fr/course/index.php?categoryid=56&lang=pl>.

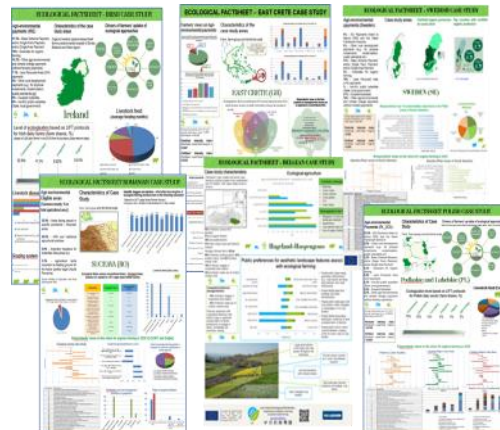

INFORMATORY EKOLOGICZNE LIFT (ECOFACTSHEETS)

W projekcie LIFT zebrano i przetworzono duże ilości danych na temat proekologicznych podejść w rolnictwie w różnych krajach i studiach przypadku. Umożliwiło to stworzenie interesujących i wartościowych porównań tych obszarów, zrozumienie różnic w intensywnościach stosowania podejść proekologicznych oraz ocenę (z pomocą lokalnych interesariuszy) możliwych ścieżek wdrażania praktyk proekologicznych.

W efekcie powstało 13 **Informatorów Ekologicznych LIFT (EcoFactsheets)**, które przedstawiają specyfikę rolnictwa proekologicznego w poszczególnych obszarach studiów przypadku, informacje zebrane w ramach działań projektowych, takich jak kwestionariusz badania rolników LIFT (*ang. LIFT large-scale farmer survey*), analiza danych FADN, bezpośrednie interakcje z interesariuszami. Takie zestawienia zostały przygotowane dla obszarów studiów przypadku w: [Austrii](#), [Belgii](#), [Francji](#), [Niemczech](#), [Grecji](#), [Węgrzech](#), [Irlandii](#), [Włoszech](#), [Polski](#), [Rumunii](#), [Szwecji](#) oraz Wielkiej Brytanii (osobno dla [Anglii](#) i [Szkocji](#)).

Wszystkie Informatory Ekologiczne LIFT (EcoFactsheets) są dostępne na stronie projektu LIFT: <https://www.lift-h2020.eu/ecofactsheets>.

ZAANGAŻOWANIE INTERESARIUSZY

W trzecim roku projektu LIFT partnerzy przeprowadzili **30 warsztatów dla interesariuszy**, ze względu na ograniczenia pandemiczne większość z nich (poza nielicznymi wyjątkami) odbyła się w trybie online. W warsztatach łącznie wzięło udział 322 interesariuszy.

Aktualnie przeprowadzane są **warsztaty zaplanowane na czwarty rok projektu**. 10 stycznia 2022 r. w trybie online odbyła się **konferencja dla interesariuszy LIFT „Ekologiczne podejścia w europejskim rolnictwie: wyniki projektu LIFT”**, w której zarejestrowało się 264 uczestników z 31 krajów z całego świata, w tym z krajów europejskich, Japonii, Pakistanu i Filipin.

Zarejestrowaną publicznością byli głównie naukowcy lub pracownicy naukowi, którzy stanowili 67% uczestników. Były obecne również inne grupy interesariuszy, takie jak przedstawiciele organizacji pozarządowych (7%), doradcy rolni (6%), decydenci lub urzędnicy państwowi (6%), a także rolnicy (4%). Ogólnie rzecz biorąc, była to świetna okazja, aby podzielić się wynikami projektu i odpowiedzieć na pytania interesariuszy.

SPECJALNE WYDANIE CZASOPISMA EUROCHOICES

We wspólnym wysiłku z projektem [UNISECO](#), LIFT pracuje obecnie nad przygotowaniem specjalnego wydania czasopisma [EuroChoices](#), który jest recenzowanym czasopismem popularyzatorskim stowarzyszenia „[Agricultural Economics Society](#)” oraz „[European Association of Agricultural Economists](#)”.

W ramach tej współpracy zostanie przygotowanych 8 artykułów poruszających różne kwestie rolnictwa proekologicznego, w tym synteza wniosków LIFT i UNISECO na temat przyjęcia i transformacji rolnictwa, typologii gospodarstw, zrównoważonego rozwoju, a także zaleceń politycznych i interakcji interesariuszy.

Zachęcamy do śledzenia strony internetowej LIFT i aktualizacji w mediach społecznościowych, aby być na bieżąco z postępami w projekcie!

KONFERENCJA PODSUMOWUJĄCA PROJEKT LIFT

LIFT Final Conference, czyli konferencja podsumowująca osiągnięcia projektu i prezentująca go interesariuszom oraz szerokiej publiczności, odbyła się **23 marca 2022 r.** o godz. 9:00 (CET) online na platformie ZOOM.

Serdecznie dziękujemy wszystkim 266 zarejestrowanym uczestnikom z 39 krajów świata, organizatorom z INRAE, INRAE Transfert i IRWiR PAN, prezen-terom z instytucji partnerskich LIFT i projektu UNISECO, a także wspaniałym ekspertom - uczestnikom debat okrągłego stołu, za wymianę wiedzy, dzielenie się cennymi doświadczeniami i za zapewnienie wspaniałej atmosfery naukowej. Był to znaczący wkład w kierunku intensyfikacji dalszego wdrażania podejść proekologicznych w rolnictwie!

9.00 – 9.15 Introduction and welcome (Laure Latruffe, LIFT Project Coordinator – INRAE, France)

9.15 – 10.25 Presentations of LIFT findings

- Towards an EU farm typology including agroecological principles (Maria Luisa Paracchini – European Commission JRC, Ispra, Italy)
- Farmer perspectives towards ecological approaches (Andrew Barnes – SRUC, the UK)
- Farm performance of ecological agriculture (Jochen Kantelhardt – BOKU, Austria)
- Low-input agriculture and ecosystem services: A Europe-wide scenario-based quantitative assessment (Joseph Tzanopoulos – University of Kent, the UK)
- Sustainability assessment of ecological farm management practices (Liesbet Vranken – KU LEUVEN, Belgium)
- The role of policies in the adoption of ecological approaches : insights from LIFT (Sophie Legras – INRAE, France)

10.25 – 10.50 Q&A with the audience on LIFT findings

10.50 – 11.10 Presentation of UNISECO findings and Q&A (Gerald Schwarz, UNISECO Project Coordinator – vTI, Germany)

11.10 – 11.30 Health break ✨

11.30 – 12.30 Round table on incentives for a greater uptake of eco-practices in Europe

Moderator: Katarzyna Zawalińska – IRWiR PAN, Poland

Participants: Marion Maignan (European Commission, DG AGRI's unit on Policy perspectives); Alan Matthews (Trinity College Dublin, Ireland – <http://capreform.eu>); Dorota Metera (President of the Board Bioekspert Ltd, Council Member of IFOAM Organics Euro); Gerald Schwarz (UNISECO Project Coordinator – vTI, Germany); Davide Viaggi (LIFT project – University of Bologna, Italy)

DOWIEDZ SIĘ WIĘCEJ O PROJEKCIE LIFT!

Aby być na bieżąco z najnowszymi informacjami, wynikami badań i planowanymi warsztatami dla interesariuszy w Państwa regionie lub aby zarejestrować się w celu otrzymywania biuletynów informacyjnych i aktualności projektu LIFT, zapraszamy do odwiedzin naszej strony internetowej: www.lift-h2020.eu, sprawdzania naszych kont w mediach społecznościowych.

Projekt LIFT koordynowany przez:

Pozostali partnerzy:

Koordynator projektu:
Laure Latruffe
INRAE
Bordeaux, Francja

Odpowiedzialny za komunikację:
Vitaliy Krupin
IRWiR PAN
Warszawa, Polska

Menadżer projektu:
Floriana-Alina Pondichie
INRAE Transfert
Nantes, Francja